

## ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.  
Pe jumătate an 14.— „  
Pe 3 luni . . . 7.— „  
Pe o lună . . . 2.40 „

## Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.  
Telefon  
pentru oraș și interurban  
Nr. 750.

# ROMÂNUL

REDACTIA  
și ADMINISTRATIA  
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE  
se primesc la admini-  
strație.

Mulțumite publice și Loc  
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-  
napoiază.

## Marea Neagră și chestiunea Dardanelelor.

De căp. A. Negulescu,  
din marina română.

...Plecând dela principiul, că domnia lumii va fi a celui mai tare pe apă, — „viitorul nostru e pe apă”, zicea împăratul Wilhelm III. — pentru stăpânirea strâmtorilor s'a dat și se dă mari lupte. Cred că nu s'a uitat cea din vara anului 1906 dintre Germani, cari voiau să arate lumii că Baltica e marea, locul lor și Englezii, cari prin o demonstrație navală dovediră contrarul.

Dacă cercetăm istoria, vedem că până în secolul al XVII-lea Marea Neagră fu în stăpânirea împăraților bizantini la început, a sultanilor turci mai în urmă cari nu admiteau alt pavilion decât semi-luna. Problema era deci simplă, fiindcă nu era nici una.

Galitzin scria lui Petru cel mare: „Sultanul consideră Marea Neagră ca o proprietate a lui în care străinii nu pot pătrunde, o fecioară închisă în fundul haremului, ascunsă vederilor străine și ar prefera războiul decât să permită străinilor navigație pe această mare închisă”.

Petru-cel-mare însă, prin cucerirea Azovului, dăruimă zidurile Seraiului în care lăncezeza captiva. Turcii se înfurie și întreg secolul al XVIII-lea e plin cu luptele dintre ei și Ruși. Victoriile Ecaterinei II aduc desnodământul: faimosul tratat dela Kuciuk-Kainargi dă vaselor de comerț rusești libera navigație pe marea Neagră. Crimeea, vechea Turdă, e cucerită de Potemkin și pacea dela Iași (1792)

o dă pentru totdeauna Rușilor. Marea Neagră nu mai e o mare interioară, fiindcă o stăpânesc doi, dar rămâne o mare închisă, fiindcă Turcii îi stăpânesc intrarea.

Rușii nu erau mulțumiți. Ce-i o mare liberă din care nu poți ieși? Ce-i libertatea într-o închisoare? Dreptul vaselor de războiu rusești de a ieși din Marea Neagră în Mediterană, nu-i decât dreptul ce-l are oricine de a ieși din curtea lui afară; dreptul vaselor de războiu a celorlalte națiuni de a intra în Marea Neagră, nu-i decât dreptul de a năvăli în curtea și casa noastră, pentru ca să ne jefuiască.

Războaiele revoluției franceze, expedițiunea în Egipt, împacă pentru un moment pe țară cu sultanul: Rușii trimet flota lor ca să apere pe Turci contra Francezilor. Bosforul și Dardanelele sunt deschise pavilionului rusec. Vine Tilsit în 1807: cei doi împărați tovarăși încep să împartă coroane și imperii. Țarul cere Constantinopolul, Napoleon, călăuzit de clasică doctrină că Bosforul e cheia lumii, nu-l dă și de aci ură, iar Francezii se întăresc la Cospoli.

Pe când erau atotputernici, apare pe scenă și al treilea actor: Englezul. Amiralul Duckwort încearcă să pătrundă cu flota engleză în Marmara, spre a amenința capitala Turciei cu bombardarea. Dar Sebastian, trimisul lui Napoleon în 1807, orânduiește sin-

gur apărarea Dardanelelor și încercarea Englezilor eșuiază: escadra umilită părăsește Dardanelele sub focul bateriilor turcești.

Incidentul fu hotărâtor în chestiunea Bosforului: prin tratatul din 1809 sultanul se leagă să închidă tuturor străinilor Dardanelele, iar Anglia se angajează să nu mai încerce năvălirea din 1807, cu condiția ca sultanul să le țină închise pentru toți. Prin acest tratat sultanul își mărginește drepturile, dând Angliei puterea de a o supraveghea și a-i impune închiderea strâmtorilor.

În vara anului 1833 pericolul veni dela sud: Ibrahim fiul lui Mohamed, amenință capitala Turciei. Sultanul se întoarce spre nord și cheamă pe țară în ajutor: la 20 Februarie o flotă rusă ancorează în Cornul-de-Aur și 50,000 de oameni sunt la porțile cetății. Pericolul trecu, iar Rusia prin tratatul dela Ankiar-Schelessi își ia plata punând strâmtoria sub protectoratul ei. Rusia garantează sultanului ajutor contra oricărui atac, în schimb însă, „M. S. țarul tuturor Rușilor voind a scuti Sublima Poartă de o greutate ce ar reeși pentru ea dacă ar da un ajutor material, nu cere acest ajutor impus de principiile de reciprocitate. În locul lui însă Poarta va închide Dardanelele, adevă că nu va permite nici unui vas de războiu să intre, sub nici un pretext.”

Rusia închizând tuturor Marea Neagră, e în apogeul puterii sale și are mână liberă în Balcani. Politica engleză vedea într-o jignire a preponderanței ei, un pericol pentru Europa întreagă și în convenția dela Londra (1840) închiderea strâmtorilor e prevăzută ca un drept internațional. Sultanul se declară hotărât în timp de pace, a închide pentru toți strâmtorile și puterile în unanimitate se leagă

### Sonet.

Din veacurile scurse 'n vecinicie  
Și până 'n miezul clipelor de-acuma  
Nădejdea noastră a fost numai una  
Senină ca isvorul cu-apă vie.

Cercatu-s'au zadarnic totdeauna  
Firi plămădite 'n umbră din mânăie  
S'o frângă... dar dorul de moșie  
Cu cât îl frângi cu-atâta crește 'ntruna.

Nădejdea noastră 'și cere întruparea  
Acum când tunul bubue năpraznic  
Și 'n neguri grele se imbracă zarea.

Să fugă 'n lături ori și care paznic...  
Și să ne-asculte umilit cântarea  
Ce-o vom cânta la mult doritul praznic.

Vasile Stoicanea.

### Momente liniștite — în vârtejul războiului.

— Note fragmentare. —

Dedicație dlui locotenent I. Stamp.

Intr'un sat mai mărișor, ce se întinde cu casele lui sărăcicioase dealungul drumului de țară, la marginea de sudost a Galitiei, la graniță în Carpați, ne ajunse dragonerul cu calul gonit, ce aducea pe un petec de hârtie colonelului nostru ordinul comandantului trupelor. Ordinul era, ca regimentul să staționeze deocamdată în sat. Nici nu era chip, ca trupele să opereze — de două zile ninge și vântul șuera fioros peste văile tăcute.

— „In sfârșit! — ziseră ofițerii — trudițele noastre oase o să aibă puțină căldură și odihnă. Soldații, feciori români, erau — Toma; li se promisese doar de atâtea ori odihna și căldura și — nu s'a împlinit. Ziceau: „Lasă-te-mă, vine peste un ceas altă poruncă și ne duce pe dealuri iarăș...”

Satul unde ne-am oprit era mărișor, iar regimentul nostru ciuruit în atâtea zile de foc și atac — găsi destule acoperișuri și cuptoare pentru feciorii trudiți. În acele câteva zile de odihnă, cât a zăbovit regimentul în acel sat din pricina

timpului de iarnă aspră, — feciorii se adunau seară de seară în câte-o casă, — doineau, — și care de care, după fire, unii mai triști se boceau, iar alții mai voioși și lăudăroși făceau glume. Ofițerii se întâlneau seara la casa preotului rutean în jurul unei mese mari, rotunde la un ceai și pocal de vin — nervus rerum — și dispoziția bună făcea, că glumele aveau mare trecere.

Se puneau apoi unii la joc de cărți, iar alții priveau jocul fredonând, cam plictisiți după o vreme.

Dintre acești din urmă făcea parte și locotenentul S...\*) un sas din Ardeal, o figură svelță și cu o înfățișare blajină și de sănătoasă tinerețe — și eram și eu, care nu știam să joc. Ca doi fără treabă între cei cu treabă — ne-am pus la povești. Am fost ambii elevi c'am în aceiași ani, la acelaș liceu săsesc și ne cădea așa de bine, dacă isbuteam să reîmpropătam amintiri comune.

— „Du, ich hab was mitgebracht” — zise locotenentul în firul conversației și am observat că i-a venit ceva în minte, îi strălucea ochii.

\*) În luptele dela Komarno i-a trecut un glont prin plămâni, fu îngrijit la o familie românească de frunte și abia reînălătoșit, s'a întors pe câmpul de războiu.

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor

a respecta închiderea. Legămintele din 1809 și 1833 erau numai între Turcia și două puteri: Anglia și Rusia; prin cele dela 1840 sultanul se lega față de toți și puterile de asemenea unele față de altele. În aparență, suveranității sultanului nu i se adusesse nici o știrbire, în realitate însă da: i se dăduse dreptul de închidere, dar nu avea pe cel de deschidere!

Diplomația rusească de asemenea primise o lovitură: în aparență strămtorile sunt închise tuturor, în realitate numai lor, pe când celorlalte state nu. Așa s'a întâmplat în 1854: Franța și Anglia, aliatele Turciei, pătrund în Marea Neagră și asediază *Sebastopolul*.

Tratatul din Paris dela 1856 fu un dezastru pentru Ruși: pavilionul lor e isgonit din Marea Neagră, sunt obligați a nu construi arsenale, întăriri pe coastă, nici a avea o flotă. Englezii voră a întinde această măsură și în Marea de Azov și să oblige pe țar să dărâme forturile și arsenalul dela *Nicolaev*. Marea Neagră nu mai e nici un lac rusesc, nici unul turcesc, ci o mare europeană, iar Rușii sunt tratați și isgoniți ca un pericol general.

O așa stare de lucruri Rușii nu o puteau suferi multă vreme. În 30 Octomvrie 1870 principele *Gortceakoff* face cunoscut puterilor că „imperiuul nu se mai consideră legat prin tratatul din 1856, atât timp cât el îi restrânge drepturile în Marea Neagră”. Drept răspuns, în convenția dela Londra se acordă sultanului dreptul de a deschide strămtorile în timp de pace vaselor puterilor amice, atunci când ar crede necesar ca să asigure împlinirea stipulațiilor tratatului dela Paris din 1856.

Articolul acesta dădu naștere în congresul dela Berlin unei divergențe de vederi, din care se văzu lupta dintre Anglia și Rusia. Lordul *Salisbury* declară în numele Angliei că „împărăția britanică, în ceeace privește închiderea strămtorilor, se simte obligată numai față de sultan”. A doua zi contele *Suvalof* declară că „guvernul rusesc înțelege principiul închiderii strămtorilor ca un principiu european și că stipulațiunile tratatului din 1841, 1856 și 1871 confirmate prin cel dela Berlin, sunt obligatorii pentru toate statele, conform spiritului și literei tratatelor existente,

Spre marea mea surprindere, scoate din ranița sa o ediție minusculă din Faust-ul lui Goethe.

— „Haid să trecem dincolo în cealaltă chilie să cetim” — și începurăm a ceti cu voce înaltă, când unul, când altul, savurând fiecare vers. Cap'opera uriașului cugetător și strălucit artist avea efect puternic asupra sufletelor noastre chinute de nostalgie și încercate prin atâtea fioroase emoții.

— Herr Oberleutnant melde gehorsamst — grăi intrând un subofițer român locotenentului S. (era comandantul batalionului, căruia aparținea subofițerul) — o patrule a prins cinci Ruși...”

— „Aduceți-i aici” — răspuse locotenentul. Și în vreme ce locotenentul luă interogatoriul prizonierilor în felul lui blând, dar hotărât, eu sedeam la masă, într'o stare sufletească avântată și îmi aduceam aminte de polemica lui Gerhardt Hauptmann ce o avusese astă toamnă cu Maeterlinck, care numise pe Nemți — barbari.

— „Ne numești barbari dle Maeterlinck — replicase Hauptmann — ei, să știi, că la noi fiecare soldat știe pentruce luptă. În armata noastră nu este nici un analfabet. Iar în ranița ofițerilor noștri vei afla pe Faust și pe Zarathustra”.

Galizia, Ianuarie.

Cerdac.

nu numai față de sultan, ci față de toate puterile contractante”.

Congresul din Berlin fu triumful politicii engleze, care scâpă Turcia de desmembrare: Anglia dicta la Constantinopol.

În 1855 tot *Salisbury* adaogă la cele spuse la Berlin, că „Anglia fiind obligată numai față de Turcia, poate, în caz de războiu cu Rusia să pătrundă în Marea Neagră fără a da altei puteri dreptul ori pretextul unei intervențiuni și astfel să lovească Rusia acolo unde e vulnerabilă, în Crimeea, Odesa, *Sebastopol*”.

În 1902 un mic incident lasă să se vadă lucruri mari. Ambasada rusească, invocând o mulțime de precedente ca în 1895, permisiunea de a intra în Bosfor câte un staționar, în 1897 Rușii trecură trupe pentru Creta; Bulgarii îndrăzuiră tunuri pe apă; crucișătorul român „*Elisabeta*” venise din Anglia și făcu mai multe ieșiri în Mediterană; trecerea vaselor flotei voluntare, cu ofițeri și marinari ce se pregătesc de războiu, — ceru libera trecere a patru contratorpiloare pe cari țarul ține mult să le aibă în revista dela Livadia. Sultanul nu refuză pe țar și semnă iradeaua. Faptul în sine deși mic, arată că Rușii lucrau contrar de ceeace susțineau la Berlin și în conformitate cu vederile Englezilor, considerând pe sultan liber de a acorda ori refuza trecerea.

Iar Anglia care urma să tacă, procedeu Rușilor fiind în vederile politicii lor, ea singură ridică glasul și printr'o notă către Poartă

arată că ia act de trecerea vaselor rusești și la nevoie va face la fel.

Presă oficioasă engleză ridică de asemenea glasul, dar nu are răsunet în nici un cabinet. Numai presă germană îi răspunde, dând materie unei polemici vii care dădu pe față itele acestui incident: la *Cospoli* stăpân nu mai era nici Rusul, nici Englezul, ci Germanul.

În războiul din 1905, închiderea strămtorilor fu foarte dăunătoare Rusiei, cea mai bună escadră, a cărei apariție ar fi schimbat fața lucrurilor în extremul Orient, se văzu închisă în Marea Neagră.

Nu puțină turburare aduse și răsvrătirea cuirasatului rus „*Potemkin*”, spaima Mărei Negre. Rușii cereau închiderea Bosforului, iar sultanul știind cât valorează faimoasele întăriri, tremura la gândul că-l va vedea ancorat în fața Seraiului. Se știe, că cuirasatul fără ofițeri, urmărit de un torpilor fără soldați, s'a predat autorităților românești. Rusia dovedind că singură nu poate păzi în Marea Neagră „atât Bulgaria cât și România găsiră pretext să pună în aplicare programele navale pentru apărarea coastelor”...

Chestiunea e: vasele acestor națiuni vor fi condamnate a lăncezi numai în Marea Neagră? Nu au nevoie, pentru exercițiul de a respira într'o mare mai largă? Nu s'ar putea aplica și Bosforului regimul canalului de Suez, care a dat foarte bune rezultate?

Pe cât se pare rezolvirea chestiunii se apropie. Să așteptăm. Până atunci rolul meu de istoric s'a isprăvit.

## Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Răcășdia, comitatul Caraș-Severin, pe câmpul de luptă.

George Cotreanțiu, 1\*)

Ioan Pela, 6

Ioan Goian, 7

George Rambu, 11

Costa Ciurea, 16

Petru Cheva, 20

George Stolan, 24

Ioan Ronă, 25

Stefan Lăpădat, 29

10 Nicolae Goian, 30

Ilie Imbri, 32/a

Nicolae Rambu, 33

Pavel Chefa, sergent-major, 38

George Goian, 43

Simeon Negovan, 44

George Chera, 46

Pavel Cioloca, 61

Iosif Dragoe, sergent, 64 și

Stefan Dragoe, frați, 332

20 Ioan Albu, 66

Nicolae Părvu, 60

George Brăilă, 72

Petru Dragoe, 84

Ioan Negovan, caporal, 88

Petru Negovan, caporal, 89

Ioan Penția, 92

George Bufanu, sergent, 93

Ioan Crenianu, 98

Ioan Chera, sergent, 99

30 Petru Imbri, fruntaș, 103

Costa Chefa, 104

Ioan Boscu, 107

Ioan Cherba, 108

Petru Măzaran, 109

George Goian, 112

George Rambu, 115

Jivan Goian, 117

George Condan, 119

Ioan Enulca și

40 George Enulca, frați, 126

Petru Vălcu, 130

Pavel Goian, 135

Pavel Ciurea, 137

Ioan Simeon, 138

Ioan Durăln, 139

George Penția, 154

Ioan Cucșia, 160

Pavel Mircea, 161

Costa Imbri, 165

50 George Ciurea, caporal, 168

Teodor Ramba, 169

Pavel Radu, 172

Iancu Negovan, 173

Nicolae Ciurea, 178

Nicolae Măzaran, 181

Ioan Albu, 188

Dimitrie Cimpoa, 189

Paun Dragoe și

George Dragoe, frați, 191

60 Ignea Peia, 193

Ioan Brânda, 194

Stefan Minuru, sergent major,

Ioan Penția, sergent, 201

Nicolae Târziu, 202

Ioan Ivăniș, 204

Ioan Fișteag, 209

Nicolae Ciurea, sergent, 212

Petru Chicu, 216

Sofronie Penția, 218

70 Ioan Bumbu, sergent, 223

Dimitrie Chera, 228

Nicolae Crețian, 229

George Stroia, 233

Rusmir Bumbu, 235

Ioan Albu, 236

Petru Fișteag, 245

George Penția, 255

Ilie Pela, 258

Costa Ciurea, 261

80 Petru Mengu, 267

\*) Cifrele de lângă nume înseamnă nrul casei.

- Stefan Bercean, 280  
Dimitrie Albu, 282  
Pavel Penția, 293  
Maxim Caragea, 297  
Costa Ronă și  
Ioan Ronă, frați, 229  
Dimitrie Pela, 301  
Ioan Rambu, 304  
George Pela, 305  
90 Dimitrie Pela, 317  
Alexa Peta, 318  
George Velcu, 319  
Costa Pela, 323  
Ioan Crăciunel, 327  
Petru Cotreanțiu, 334  
Ioan Bumbu, 336  
Pavel Momin, 337  
Petru Ciocănel, 339  
Costa Simeon, 341  
100 Costa Simeon, sergent, 356  
Nicolae Golan, 363  
Iosif Așa, 372  
Petru Cotreanțiu, 375  
Iosif Așa, 380  
Paun Maran, 381  
Adam Albu, 383  
Simeon Imbri Dan, 384  
Nicolae Ciurea, 386  
Ioan Cotreanțiu, 390  
110 Petru Cherla, 391  
Ioan Albu, sergent, 408  
Ioan Moată, 409  
Iosif Coada, 410  
Paun Dan și  
Ilia Dan, frați, 413  
George Bufanu, 414  
Ioan Penția, caporal și  
Petru Penția, frați, 418  
Ioan Penția, 420  
120 Ioan Dragoș, 423  
Iosif Pela, 424  
George Jima și  
Ioan Jima, frați, 426  
George Imbri, 432  
Nicolae Chera, 433  
Nicolae Părvu, 433  
David Zăbete † 434  
George Buzugom, 436  
Petru Cărdu, 437  
130 Petru Micluru, 441  
Grigorie Măndru, 442  
Tralan Penția, 445  
George Musta, 446  
George Dan, 454  
Paun Starian, 455  
Nicolae Corcodei, 460  
Ioan Penția, (Moseva), 461  
Ioan Penția, (contabil), 462 și  
Petru Penția, (frați), 462  
140 Petru Bălan, 466  
Ioan Brăilă, 468  
Paun Dan, 470  
Dimitrie Penția, 471  
Ioan Măndroane, 475  
Nicolae Negovan, 476  
Ioan Pela, 479  
Adam Cărdu, 481  
Pavel Ivăniș, 487  
Nicolae Radulea, 489  
150 Ignea Albu, 491  
Petru Simeon, 492  
Nicolae Cherla, 494 și  
Ioan Cherla, (frați), 494  
Pavel Brăilă, 496  
Petru Măzaran, 501  
Nicolae Mulcan, 504  
Ioan Rambu, sergent, 505  
Dimitrie Simeon, 512  
Ioan Albu, 513  
160 Dimitrie Buzugom, 514  
Adam Boșcu, 516  
Paun Boșcu  
Ioan Rambu, 518  
Dimitrie Bumbu, 522  
Ioan Bumbu, 528  
Pavel Bărbu, 540  
Avram Muntean, 541  
Costa Cheva, 543  
Ioan Bufanu, caporal, 547  
170 Adam Cotreanțiu, 554  
Filip Balca, 557  
Petru Basarabă și  
Ioan Basarabă, (frați), 559  
Nicolae Pela, 572
- Iancu Cretian, 576  
Iosif Mengu și  
Ioan Mengu, (frați), 615  
Ioan Rambu, 581  
Nicolae Chera, 584  
180 Nicolae Golan, 585  
Ioan Golan, 586  
Nicolae Goian, 587  
George Rambu, 588  
Petru Penția, 589  
Juvan Gostin, 592  
Pan Penția, sergent, 593  
Ioan Velcu, 594  
Octavian Mircea, 600  
Ioan Balca, 601  
190 Iancu Balca, 608  
Nicolae Fisteag, 611  
Giurgi Peia, 612  
George Percea, 616/a  
Petru Albu, 625  
Nicolae Ciurea, 628  
Paun Cheva, 635  
Ioan Rambu, 636  
Adam Uglă, 637  
Nicolae Musta, 640  
200 Paun Penția, 644  
Vichentie Velcu, 647  
Ioan Dogăngia, 653  
Nicolae Micluru, 658  
Nicolae Peia, 660  
Petru Crăciunel, 662  
Costa Negovan, 663  
George Crăciunel și  
Ioan Crăciunel, (frați), 669  
Simeon Simeon, 671  
210 Andrei Penția, caporal, 679  
Ioan Cherla și  
Dimitrie Cherla, (frați) 684  
Nicolae Cherla 689  
Dimitrie Manea, 691  
George Penția, 698  
Petru Crăciunel, 699  
Ioan Rugaci, 705  
Ioan Cheva, 709  
Toma Fisteag, 713  
220 Avram Ivăniș, 715  
Ioan Cotreanțiu, 716  
Simeon Golan, 719  
Cozma Bufanu, 725  
Petru Cruța, 729  
Ioan Imbri, 730  
Ilie Cheva, 731  
Ioan Penția, 734  
Petru Imbri, 736  
Dimitrie Jurca, 742  
230 Ioan Goian, 744  
Toma Goian 747  
George Guga, învățător  
Silviu Verca, învățător  
Petru Cotreanțiu, 9  
Ioan Ciurea, 57  
Costa Bufanu, 22  
Atanasie Bufanu, 23  
Mloc Golan, 42  
Dimitrie Imbri, 56  
240 George Boldovină, 56  
George Cioloca, 61  
Nicolae Rambu, 63  
George Musta, 77  
Nicolae Goian, 90  
Petru Imbri, 95  
Ignea Imbri, căpitan, 95  
Ilie Crăciunel, 106  
Petru Golan, 110  
Achim Golan, 114  
250 Ioan Goian, 118  
Vasile Măzgoni, 124  
Ioan Cherba, 127  
Pavel Mărilă, 143  
Pavel Megheș, 152  
Nicolae Cheva, 164  
Ioan Mulcan, 176  
Ioan Brăilă, 183  
Nicolae Așa, 192/a  
Ioan Chicu, 216  
260 George Dragoș, 232  
Nicolae Bumbu, 246  
Ioan Cimpoa, 250  
George Bumbu, 270  
George Percea, 271  
Nicolae Peia, 273  
Ioan Ciurea, 286

Dimitrie Corcodei, serg. major, 303  
George Ciocănel, 338  
George Goian, 340  
270 Ioan Vălcu, 361  
Antoniu Roman, 721  
Petru Dan, 723  
Petru Balica, locot.  
Simeon Barbu

Comunicat prin: Cornel Mircea,  
preot.

## D. Emil Neugebo en s'a domolit.

Arad, 11 Februarie.

Deputatul sas din Sibiu, care odinioară era certat nu numai cu sine însuși, ci chiar și cu împăratul Wilhelm II al Germaniei, asupra căruia avea chiar un „eroll” (ură ascunsă) și care acum funcționează între șablon și ridicol în entuziasmul lui pentru tot ce e german, acel domn Neugeboren s'a mai potolit, de când i s'a aplicat o catapasmă din cercuri mai înalte dela cari atârnă toată importanța dsale politice de care și cei dela guvern s'au convins, că nu este absolut indispensabilă, pentru marile interese ale monarhiei. D. Neugeboren, după ce ne făcuse pe noi Români din Ungaria și Ardeal o-stașii lui Cătarău, crezuse că va ajunge cel puțin secretar de stat. N'a prins însă insinuația. Atunci s'a resemnat și a așteptat alt moment mai oportun: războiul. Nici acesta însă nu i-a dat prilej pentru ambițiile dsale ariviste, până abia după șase luni decurse sângerose, când din prilejul schimbărilor dela Liga bucuresteană, s'a aruncat cu toată furia lui stilistică asupra noastră, denunțându-ne guvernului unguresc, că umblăm braț la braț, deși despărțiți prin Carpați, cu — rusofili din regatul României. Risum teneatis amici?...

Noi n'am răs de loc la acest acces, pe care nu-l puteam privi de un inofensiv moment de surescitare de nervi în urma vre-unei seri pe-trecute prea vesel la masa politicianilor de bal, câtă vreme știam, că d. Neugeboren este unul dintre cei mai fervenți apostoli contra alcoolului și este un politician cu capul la loc, care nu de mult încercase chiar să oblescă capetele scrințite ale Nemților naționaliști din Germania în prima și ultima dsale conferință ținută la Lipsca. Noi știam numai, că d. Neugeboren își iubește neamul atât de mult, încât de dragul contelui Tisza voia să-l răstoarne pe colegul său *Brandsch* din deputăție.

Dar nu-l credeam atât de feroce și față de noi, cari nu-i steteam în calea aspirațiilor dsale legitime de fișpan, secretar de stat, sau chiar ministru, — de-o fi să fie...

Dintr'odată însă d. Neugeboren s'a domolit și în articoli dsale neîntrecuți încă de nimenea de când condeiu vre-unui scriitor german a dirigit vre-odată presa săsească, a devenit dela 30 Ianuarie a. c. st. n. mai calm, mai sacadat în expresiile ce i le dictă sentimentele dsale de repulziune față de noi Români.

Constatăm numai schimbarea, pentru motivele ei, cari nouă ni se ascund într'un mister neînțeles, pe care numai d. Neugeboren îl va ști cu siguranță, pentru noi rămâne numai enigmaticul „De ce?... de ce?” și singura exclamație, pe care am învățat-o tot dela dsa: *Ciudad! Foarte ciudad!*...

După războiu vom găsi cheia enigmei dlui Neugeboren, care până atunci o păstrează alții pentru *sate-depozitul* — istoriei!...



## Arta noastră națională la universitatea din Viena.

În zilele războinice de azi, activitatea pacinică, productivă a unui spirit științific atrage atenția noastră asupra sa. Ani de-a rândul, fără șgomot, în liniște analizează arta noastră cel mai mare bizantinist german. Atras de frumusețea și valoarea artei românești, consilierul aulic și profesorul universitar *Dr. Strzygowski*, a cercetat în repețite rânduri monumentele noastre artistice, a adunat la Institutul artelor o colecție imensă de fotografii și diapozitive, a concentrat în voluminoasa-i bibliotecă tot ce e necesar pentru a ne cunoaște și a ne înțelege.

Puțini dintre noi au avut cunoștință despre toate acestea. În primăvara trecută deodată ne trezirăm surprinși plăcut. Între cursurile anunțate la universitate aflăm și „Die Denkmäler der Bukovina”. Aceste cursuri însă au rămas pentru semestrul următor de iarnă, fiind d. Strzygowski invitat de academia bulgară, ca să facă câteva comunicațiuni.

În 28 Oct. 1914 n. s'au început la universitate prelegerile amintite, în cadre și mai impunătoare, lărgindu-și d. Strzygowski cerul de activitate prin aceea, că ne tratează arta dintr'un punct de vedere mai general, comparând-o cu celelalte surori ale artei orientale.

Dar încă înainte apare în ziarul „Die Zeit” un foileton al dlui Strzygowski despre comorile artistice ale Bucovinei. Profesorul de arheologie a universității din București, d. Murnu traduce foiletonul în românește și-l dă publicității în organul nostru artistic cel mai valoros: *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice* (Anul VI, Fasc. 23). Într'o scurtă și justă apreciere, ce o dă ca introducere, d. Murnu se exprimă în modul următor: „O mai entuziastă și competentă apreciere a comorilor artistice ale bisericilor și mănăstirilor românești din Bucovina nu cunoaștem până acum. Din fericele cel ce a scris-o nu e nici simplu filoromân, nici diletant, ci vestitul profesor de istoria artelor dela universitatea din Viena — o netăgăduită autoritate europeană câștigată prin lucrări fundamentale în materie de artă veche creștină și bizantină și în genere printr'o vastă și rafinată cultură estetică”.

Personalitatea științifică a dlui Strzygowski are însă pentru noi nu numai importanța bizantinismului celebru, ci și a cunoscătorului distins al artei orientale. Arta noastră e o fiică a artei bizantine, ea are însă și influințe străine, de ex. gotice, dar îndeosebi orientale: armenesti, persane, turcești etc. Cercetătorii străini de seama lui *Romstorfer*, întocmai așa ca și ai noștri, sunt de acord, că în privința influințelor orientale este necesară, ba indispensabilă o examinare temeinică și amănunțită. Ce e bizantin, ce e armenesc, ce e turcesc, în general ce e străin și ce e național în arta noastră? Aceasta e problema cea mai importantă, dar totodată și cea mai dificilă la noi în momentul de față. E natural, că a deslega o astfel de problemă poate numai acela, care e înarmat cu cunoștințe solide pe terenurile speciale ale artelor amintite. Având în vedere acest adevăr, trebuie să recunoaștem, că în lumca științifică contemporană arta noastră națională are un singur Mentor, pe d. Strzygowski. Arta românească și-a aflat în sfârșit savantul competent și de mult așteptat, care cu căldură și totuși imparțial va examina în epruveta analizei artistice monumentele noastre, care va explica sistematic origina, valoarea și dezvoltarea lor, dându-ne un punct de vedere de tot nou, rezolvând probleme nouă.

Tesaurul nostru artistic a câștigat fără reclamă interesul și simpatia marelui învățat vienez. E mare și învederată bucuria noastră. Din punct de vedere național cursurile despre monumentele bucovinene sunt de o importanță hotărâtoare: Arta noastră pentru prima oară a ajuns la universitate, ea a ajuns la Institutul imp. reg. pentru Istoria Artelor din Viena și ceea ce e esențial: arta noastră e prezintată într'o lumină demnă și favorabilă.

Înainte de anul nou s'a tratat despre notele caracteristice ale arhitecturii bucovinene-moldovenesti, în cadrele unor studii comparative de o extremă importanță: planul triconic și organizația exterioară; s'a relevat originalitatea frapantă a acoperișului, îndeosebi a cupolei, apoi zugrăvirea de dinlăuntru și afară, care nu-și află pereche nici în Orient, nici în Occident. Toate prelegerile sunt urmate de numeroase proiecțiuni cu schioteconul și cu ocazia aceasta trebuie să amintesc, că de prezent nicăiri, nici în țară nici în străinătate nu există o colecție de diapozitive și fotografii atât de bogată și bine aranjată, ca și la institutul dlui Strzygowski.

Cursurile de artă bucovineană s'au reînceput. În momentul, când Rușii ocupă, ori tocmai exploatează și devastează comorile cele mai scumpe ale trecutului nostru, la universitatea din Viena se propune despre pictura noastră veche bisericească. Iți palpiteză inima de

emoție, îți crește sufletul de bucurie, când cu prilejul acestor cursuri reapar portretele Domnilor trecuți la cele eterne: *Petru Rareș, Ștefan cel Mare, Neagoe Basarab* reapar în frescuri, zugrăviți ca ctitorii bisericii. Sentimentul național ascuns izbucnește și-și faurește planurile viitorului apropiat, plin de speranțe... Dar în clipele de față sentimentul național e atins par'că de-o intransigentă, de-o nedumerire și îngrijorare. Ce se întâmplă acum cu aceste monumente ale tradiției noastre istorice? Suntem oare în stare să pricepem pe deplin dezastrul cultural evocat printr'o eventuală devastare a comorilor noastre artistice din Bucovina?

Viena, 1915.

Coriolan Petran.

## Aniversarea „Unirii Principatelor.”

Aniversarea „Unirii Principatelor” s'a serbat Sâmbătă în întreagă Românie cu o deosebită solemnitate. La *Alexandria* aniversarea s'a serbat printr'un act solemn de pioasă amintire către făuritorul acestei Uniri: Desvălirea monumentului lui *Cuza Vodă*, înălțat în localitate din inițiativa unui grup de patrioți.

La *București* a avut loc un mare festival la Ateneu, organizat de societatea „Tinerimea Română” și de „Societatea ortodoxă națională”. Au fost rostite cuvântări patriotice de d-nii *B. Delavrancea* și *N. Dumitrescu*, care a dat cetire și unei scrisori în care d. general *Perticari*, ca răspuns la invitarea ce s'a trimis moștenitorului României de a asista la acest festival, arată că A. S. R. va fi din toată inima alături de cei ce sărbătorește ziua de 24 Ianuarie, zi hotărâtoare în destinele acestei țări, dar că, din nenorocire, nu va putea asista personal, fiind ocupat cu comanda companiei Sale din batalionul 2 de vânători.

D-nele *V. Triteanu* și *Maria Herescu* au cântat doine, maestrul *Enescu* a condus orchestra ministerului instrucțiunii publice iar d. *O. Goga* a cetit din poeziile sale.

Înălțătoare serbări au organizat și societățile „Carpații”, „Liga” și Societatea de cultură macedo-română. Evenimentul zilei a fost sărbătorit prin cuvântări patriotice rostite de d-nii prof. *Mândrescu* și *I. Tețu*, inimosul președinte al societății „Carpații”.

La serbarea școlară, ținută Sâmbătă după amiază la „Teatrul Național” d. profesor *N. Iorga* a rostit o conferință ocazională, vorbind despre învățămintele pe care trebuie să le tragă tineretul de astăzi din faptele înaintașilor lui, precum și despre literatura contemporană faptului Unirii.

După ce oratorul, prin fraze alese și pline de înțelepciune, arată că viața unui popor nu este asigurată decât prin virtuțile fiilor săi, îndeamnă tineretul, pe ale cărui minți și suflete se reazimă viitorul de mâine al țării, să fie cumpătat, sărguitor și însuflețit de dorul de patrie, căci numai astfel va păstra și va mări patrimoniul lăsat de strămoși.

Vorbind despre literatură spune că literații noștri nu se ocupă de a da hrana necesară sufletului poporului, păcat de care au suferit și literații contemporani căci nu au cântat în deajuns virtuțile celor ce au muncit pentru înălțarea neamului.

După conferința d-lui *Iorga* d. *C. Nottara* fruntașul primei noastre scene a recitat mai multe poezii patriotice din autorii vechi.

Serbarea s'a încheiat prin intonarea imnului „Hora Unirii” de către corul elevilor.

## Războiul.

Telegrame oficiale.

*Birotul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:*

*Budapesta.* — În Polonia și Galiția occidentală situația generală nu s'a schimbat.

În Carpați luptele continuă. Bucovina am curățit-o până la Suceava de dușman, care în unele locuri se retrage în fugă. Populația întâmpină trupele noastre, ce înaintează, cu o bucurie indescriptibilă.

*Berlin.* — Dela cartierul principal german se anunță: De pe câmpul de războiu din apus, afară de succese mai mici câștigate de trupele noastre, în Argonne, la Bannesapt pe coasta vestică a Vosgilor și în pădurea dela Hirschbach, nu e nimic de raportat.

Luptele singuratică cari sunt în curgere la granița Prusiei orientale iau în unele locuri proporțiile luptelor mari. Decursul lor e în tot locul normal.

În Polonia, la dreapta și stânga Vistulei n'a avut loc nici o schimbare.

*Roma.* — Un redactor al ziarului „Tribuna” având o convorbire cu deputatul *Gandolfi*, acesta i-a declarat că Italia va rămâne neutrală până în Aprilie. La această dată una din grupările beligerante va avea superioritatea pe câmpul de războiu. Atunci Italia va avea misiunea să mijlocească pacea.

Dorința Rusiei.

*Petrograd.* — „Ruskoje Slowo” scrie: Rușii au adus jertfe enorme în numeroasele războaie ce le-au avut cu Turcii, dar de fructul acestor jertfe s'au bucurat alții. Anglia a câștigat Egiptul și insulele mari, Italia Tripolisul, Austro-Ungaria Bosnia și Hertegovina, Grecia Salonicul, Serbia Macedonia, dar Rusia n'a obținut nimic. Acum însă Rusia nu va mai avea nici o considerare. În războiul actual, premiul va fi Constantinopolul cu Dardanelele și litoralul sudic al Mării Negre, care va fi denumită în viitor Marea Rusească.

Explozarea arsenalului din Cetinje.

*București.* — După cum e informată „Dimineața”, pilotul ungar *Ștefan Dobos* a aruncat Vineri în săptămâna trecută 8 bombe asupra Cetinjei. Două bombe căzând în casarmă a omorât 16 oameni, iar pe foarte mulți i-a rănit. Alte două bombe au aruncat în aer partea de mijloc și aripa arsenalului, pricinuindu-se prin aceasta mari pagube. A cincea și a șasea bombă au căzut în apropierea conacului și a catedralei.

Inarmarea Bulgariei.

*Soia.* — O parte a ofițerilor rezerviști au fost chemați la serviciu de arme pe timp de o lună, pentru ca să-și reînprospăteze și să-și completeze cunoștințele militare cu reformele mai noi întemeiate pe experiențele făcute până acum în războiul actual.

Razzia engleză pe mare.

*Berlin.* — „Baseler Nachrichten” primește din Milano știrea că 150 de vase engleze, caută dealungul țămurului englez după ascunzișul submarinelor germane.

Lupte de artilerie la Ostende.

*Rotterdam.* — „Courant” anunță, că ieri la amezai a avut loc pe țărmlul belgian, în apropiere de Ostende, o luptă violentă de artilerie.

Transportarea trupelor engleze.

*Roma.* — Ziarelor italiene li se anunță din Bruxelles: Incepând din 15 Ianuarie se fac neîntrerupt transporturi de trupe engleze la Havre. În urma măsurilor luate de Germania, transporturile se fac cu precauțiunea cea mai mare. Transporturile de trupe nu s'au redus, ci au fost numai îndeptate spre mai multe porturi. Numărul soldaților englezi debarcați zilnic în portul Havre se urcă la 4000. Vapoarele cu soldați sosite la Havre au fost toate pornite din Portsmouth. În celelalte porturi sosesc cu vapoarele zilnic alți 3000 soldați englezi.

**Sedința dumei.**

**Petrograd.** — În sedința de azi a dumei președintele a spus în discursul de deschidere următoarele:

„Voința lui Dumnezeu a fost că generația noastră să fie martor la cel mai mare războiu al lumii. Națiunea rusească i-a parte acum la un războiu cum n'a mai văzut lumea.

După președintele dumei a vorbit primul ministru rus despre biruința sigură a Rușilor, rămânând Rusia cu toate pierderile ei mari totuși cea mai tare.

**Sârbii în Durazzo?**

**Stockholm.** — „Russkoje Slovo” anunță: În legătură cu conflictul ce s'a ivit între Sârbia și Italia privitor la chestia albaneză s'a răspândit știrea că Sârbii intenționează să ocupe Durazzo. Aceasta chiar și ziarelor rusești le pare prea fantastic.

**Mobilizarea Greciei.**

**Zürich.** — Din Petrograd se telegrafiază: în Grecia se mobilizează fără întrerupere. În cercurile militare rusești se crede că aceasta pregătire războinică se îndreaptă mai mult împotriva Turciei decât împotriva Bulgariei.

**Atena.** — Ministerul de războiu al Greciei a chemat pe 18 Februarie pe toți ofițerii rezervați la serviciu de arme.

**Luptele la Vistula.**

**Rotterdam.** — După informațiunile ziarelor rusești luptele de partea dreaptă a Vistulei sunt din ce în ce tot mai violente. De partea stângă sunt în cursul lupte de artilerie. Dușmanul se arată pasiv. Germanii fac din nou mari încordări ca să rupă linia Rușilor la Borzîmow și Wola Sidlovska. Lupta eurge de 6 zile dar Rușii se țin încă în pozițiunile lor.

**Lupta se dă pe un front de 500 kilometri.**

**Viena.** — Corespondentul de războiu al ziarului „Neues Wiener Tagblatt” anunță: Pe câmpul de războiu din Polonia și Galitia occidentală a încetat orice acțiune mai mare. În Beschizii orientali și Carpații păduroși până la granița României ofensiva noastră câștigă mereu teren. Trupele noastre se luptă împreună cu Germanii aliați cu succes pe un front de 500 kilometri. Incercarea dușmanului de a pătrunde prin pasul dela Ducla a eșuat definitiv.

**Viena.** — Dela cartierul presei se anunță. În Carpații păduroși avansăm repede. În celelalte părți ale Carpaților înaintăm mai încet din cauza dificultăților terenului. La Ducla ambele părți, întărite în tranșee, așteaptă desfășurarea evenimentelor.

**Italia retine două contingente sub arme.**

**Milano.** — „Gazetta Ufficiale” publică ordinațiunea ministerului de războiu italian, în baza căreia grupa a doua din contingentele 1893 și 94 vor fi reținute sub arme până la 31 Maiu 1915.

**Cartea portocalie a Rusiei despre Armeni.**

**Rotterdam.** — Ministerul de externe al Rusiei a dat o carte portocalie, în care arată cu documente, că Rusia cu ce reforme a dorit să îmbunătățească soarta Armenilor, dar din cauza diplomației germane aceste străduințe n'au avut rezultatul dorit.

**Diferite.**

— Împăratul Wilhelm, a dat permisiune soldatului francez Dawidow, prizonier la Germani, să se poată întoarce în Franța pentru ca să vadă pe mamă sa, care e foarte greu bolnavă. Soldatul francez și-a dat cuvântul de onoare, că se va întoarce iarăși în Germania, ca prizonier.

— În sedința camerei deputaților lordul Kitchener vorbind despre instruirea perfectă pentru războiu a trupelor engleze și-a exprimat convingerea fermă, că în sfârșit totuși aliații vor dicta condițiunile de pace.

— „Times” e informat din Canada, că trupelor canadense aparține și o brigadă americană recrutată din Canadensii emigrați, care e condusă de ofițeri americani.

— Cele trei state nordice: Norvegia, Suedia și Dania au hotărât, să continue conferințele comune începute la Malmö. Obiectul apropiatei conferințe va fi închiderea

Mării Nordice, precum și declarația engleză, care aprobă întrebuințarea steagurilor neutrale de către vaapoarele comerciale englezești.

**Comunicat rusec.**

**Petrograd.** — În 7 c. s'a dat următorul comunicat rusec: Luptele în Prusia orientală și în văile Insterului și Sesupeii sunt foarte violente. Pe fărâmurul vestic al Vistulei au loc lupte de artilerie foarte violente. Trupele rusești nu numai și-au menținut lângă gura Bzurei pozițiile împotriva atacurilor germane, ci luând contraofensiva au ocupat partea nordică a Vitcovitei. La Borzîmow dușmanul a dat trei atacuri dar fără rezultat. Am respins atacurile dușmanului la Malagoce și Chenziny, mai departe în regiunea Vistulei de sus, aproape de Chvali Bogovitze și în Galitia spre sud de Cenkovitze. În Carpați la nord de linia Zboro—Stropko—Mezölaborecz se dau lupte desperate. Aci am avansat. La strămoșia Beschizilor am oprit ofensiva dușmanului. La strămoșia dela Wyskow și pe drumul ce duce la Nadworna am respins toate atacurile dușmanului.

**INFORMAȚIUNI.**

Arad, 11 Februarie 1915.

— *Măine, Vineri, fiind sâmbătoare* — Sfinții 3 ierarhi —, numărul viitor al ziarului nostru va apărea Sâmbătă seara.

**Ordinațiune privitor la liberarea pașapoartelor pentru România.** *Ministrul de interne ungar Sándor János a adresat o ordinațiune către subprefecții comitatelor privitor la liberarea pașapoartelor pentru România. Ministrul constată în ordinațiunea sa că în unele comitate se cer, de toate părțile populației, în massă, pașapoarte pentru România cu motivația, că doresc să călătorească în România, pentru ca să-și câștige și să-și asigure acolo cele necesare pentru trai.*

*Ministrul de interne mai departe în ordinațiunea sa, că legațiunea austro-ungară din București va informa, că supușii ungari trecuți în România, negăsind acolo de lucru și rămânând fără ajutor, cer în massă sprijinul consulatelor austro-ungare. Din cauza aceasta ministrul p'ovoacă pe toți subprefecții ca, aplicând toate mijloacele ce le stau la dispoziție, să înduplece pe cei, cari s'au obișnuit să se ducă la lucru în România, să renunțe la aceasta. Subprefecții sunt provocați totodată ca, intrucât s'ar găsi de lucru și s'ar oferi prilej de câștig în patrie, aceasta să se aducă corespunzător la cunoștință celor interesați.*

*Mai departe ministrul îndrumă toate autoritățile competente ca înainte de-a libera pașapoarte, să facă atenție pe toți aceia cari cer pașapoarte pentru România, cu fiecare prilej și accentuând serios, că respectivii mergând în România vor fi expuși la pagube materiale și lipsuri.*

*În caz dacă ce-i ce cer pașapoarte pentru România, vor stăruși și mai departe pentru liberarea pașapoartelor, să se ia proces verbal cu fiecare. Procesul verbal va avea să cuprindă declarația celui care cere pașaport, că cu toate că a fost făcut atent, totuși stăruie pentru rugarea sa. Afară de aceasta se va preciza amănunțit în procesul verbal lucrul pentru care se duc respectivii în România și în general toate motivele pentru cari doresc respectivul să meargă în România.*

**Glotașii de 28—32 ani asentați cu prilejul ultimei controle și cari au să se prezinte la Arad au fost provocați să se anunțe pentru începerea serviciului militar în 15 c. în cazarma de artilerie din Sân-Nicolaul mic.**

**Disolvarea dietei bosniace.** Monitorul oficial publică decretul M. Sale monarhului prin care dieta Bosniei și Herțegovinei a fost disolvată.

**Ofițeri Ruși vorbind ungurește.** Corespondentul de războiu al ziarului „Az Est” raportează ziarului său, că în luptele din jurul orașului Gorlice au fost făcuți prizonieri mai mulți ofițeri Ruși, care au fost dați în paza locotenentului Nicolae Szekora, ce cu o ocazie a oferit prizonierilor vin roșu, dar unul din ei l'a refuzat, cari vorbesc limba ungurească.

Locotenentul mirat, l'a întrebat cum se face de vorbește așa curat ungurește, la care prizonierul a răspuns, că a învățat ungurește: să serie, să cetească și să vorbească, încă pe timpul când se afla la Constantinopol unde a întreținut relațiuni intime cu colonia ungară de acolo, dar s'a perfecționat în această limbă într'un oraș pur unguresc din Ungaria, unde a petrecut un an întreg. De altfel ofițerul rus a afirmat, că în armata rusească sunt foarte mulți ofițeri, care vorbesc limba ungurească.

Din toate acestea reese, că Rușii au practicat spionajul pe o scară foarte întinsă și deci s'au pregătit pentru războiu de un timp îndelungat.

**O întâlnire a împăratului Wilhelm cu scriitorul Ganghofer.** Scriitorul Ganghofer istorisește în „Münchener Neueste Nachrichten” că a fost seara la împăratul Wilhelm, care-i zise:

— „Ei, Ganghofer, Bavarezii voștri, sunt oameni minunați. Ei au făcut treabă bună. Și înaintăm pretutindeni, har Domnului!”

Apoi o amintire dela ultima întâlnire de astă primăvară. Oftând adânc, împăratul îl privi serios în ochi și zise încet și aspru:

— „Cine ar fi bănuț atunci, ce s'a întâmpiat acum, și că ne vom revedea în Franța. Așa!”

**Manifestațiuni în Italia în contra scumpirei cerealelor.** „Gazetta del Popolo” află că a avut loc manifestațiuni în Sicilia în contra scumpirei cerealelor; mii de oameni au manifestat în fața primăriilor italiene.

Primăria din Sicilia a fost invadată și hambarele comunale au fost forțate. Trupe din Palermo au plecat spre Scicli.

Un grup de femei au năvălit în primăria din Bari; primarul a dat ordin să se cumpere făină și mălaiu pe socoteala primăriei.

La Milano au loc în fiecare zi manifestațiuni socialiste în strigăte de „Abbasso la guerra!” în contra încercării de comemorare a Garibaldi-ienilor căzuți pe câmpul de luptă.

„Corriere della Sera” află din Petersburg că Austriei desfășură o mare activitate în Carpați și în Bucovina, în urma unei cooperări ofensive combinate, după ce s'au isprăvit niște concentrări însemnate.

**Principele moștenitor Carol între cercetași.** Principele moștenitor al României a primit Sâmbătă jurământul cercetașilor români din Brăila și Galați. La solemnitatea din Brăila principele Carol a rostit în fața cercetașilor următoarea cuvântare:

Cercetași. Azi, voi din regiunea Vlad Tepeș ați făcut legământul de credință către Patrie și Tron. Scopul nostru este de a vă deprinde să serviți țara în toate împrejurările. Sunt sigur că veți fi vrednici de misiunea voastră. Eu vă urez: înainte cu Dumnezeu!

La Galați prințul Carol a adresat cercetașilor următoarele cuvinte:

„Am ținut, să vin aici în Galați în ziua de 24 Ianuarie ca să primesc jurământul primei cohorte din Moldova, pentru că de aici din Galați, tot într'o zi de 24 Ianuarie a plecat Vodă Cuza, ca să înfăptuiască unirea țării surori. Doresc, ca după cum 24 Ianuarie este o zi mare în istoria țării, tot astfel această zi să devină o zi mare și istorică în viața cohortei cercetașilor Cuza Vodă de aici”.

**Datoria publică a Austriei.** Se anunță din Viena: Comisiunea de control a datoriei publice a discutat modul de a se satisface serviciul intereselor noului împrumut. După raportul remis comisiunii de stat, datoria publică la finele lui Iunie 1914 se urcă la 13.004 milioane de coroane. Scotând partea ce se cuvine Ungariei, rămân pentru Austria 11.615 milioane capitalul băgat în căile ferate ale statului urcându-se la 5.829 mil. se socotește ca o contra-valoare; din această cauză datoria curată a statului se urcă la 5.786 milioane, iar serviciul dobânzilor cele 263 jum. milioane.

**Prețul trăsurilor recvitate.** O deputație a celei mai de frunte societăți agricole maghiare „Omge” s'a prezentat la ministrul agriculturii Ghillányi Imre, cerând scut contra abuzurilor, ce se fac cu prețurile trăsurilor recvitate pentru armată. Deputația a accentuat, că pentru trăsurile recvitate nu se dă revers, iar autoritățile interpretează incorect dispozițiile legii referitoare la aceasta. Ministrul a recunoscut întru câțva îndreptățirea acestor plânsori, a zis însă, că ceice se simt neîndreptățiti să se adreseze numai forului administrativ competent, iar întrucât aci nu i-s'ar face dreptate să recurgă imediat la ministru. Ministrul e de acord, ca prețul răscumpărării trăsurilor să se plătească îndată, iar întrucât cel interesat nu are nici un document despre recvirea trăsurii sale, plățirea să se facă pe baza conspectului luat de forul administrativ.

## Ultima oră.

### ITALIA VA OCUPA ALBANIA.

Atena. — Ziarele anunță că Italianii și-ar fi pregătit o escadră pentru ocuparea Albaniei până la linia ocupată de trupele grece.

Ziarele mai anunță că 20.000 de Italiani vor sosi în curând la Barri destinați a ocupa Durazzo. (Agenția atenană.)

### RUSIA CONCENTREAZĂ TRUPE LA GRANITA ROMÂNIEI.

București. — Ziarul „Steagul” publică următoarele:

— „Călători sosiți din Rusia anunță că la Odesa se află concentrate mai multe corpuri de armată, reprezentând un total de aproape 300.000 oameni, sub comanda unui generalisim.

Deasemenea se găsește numeroase trupe rusești, în sudul Basarabiei și în special în orașele Bender și Ismail.

Acste trupe sunt tot sub comanda generalisimului din Odesa și nu se cunoaște până acum destinațiunea lor”.

### COMITAGII BULGARI SPRE MACEDONIA.

Atena. — Se anunță din izvor sigur, că se observă o mare mișcare de comitagi bulgari, destinați pentru Macedonia. Toți sunt uniform echipați și prevăzuți cu numeroase bombe. (Agenția atenană.)

### O DONAȚIUNE A M. S. REGELUI FERDINAND AL ROMÂNIEI.

București. — M. S. regele Ferdinand a remis dlui Al. Constantinescu suma de 50 mil lei, donațiune pentru societatea „Familia Luptătorilor”.

### COALIZAREA STATELOR BALCANICE.

București. — Un fruntaș al partidului dlui Gheșoff a făcut importante declarațiuni reprezentantului ziarului „Viitorul” la Sofia.

Ofensiva și zdrobirea Serbiei de către Austro-Germani va aduce coalizarea statelor balcanice....

Înaintarea imperiului Habsburgic în Balcani, și ocuparea Macedoniei pentru deschiderea unui drum la Marea Egee înseamnă un pericol foarte mare pentru.... Grecia.

La Atena și Sofia s'au ridicat glasuri... ca să arate, pericolul ce-l prezintă zdrobirea Serbiei de către Austro-Ungaria.

...De altfel fostul ministru d. Teodoroff a zis că trebuie să grăim pentru a nu fi răpiti și partea noastră din Macedonia.

## Kenjiro Tokutomi.

### Până la moarte...

Roman japonez.

Traăus în românește de P. Robescu.

(Urmare).

(6).

#### IV.

Intr'o zi, în trenul care pleacă dela Takasaki la orele 3 după amiază, un călător sta singur într'un vagon de clasa a doua și citea un ziar, fumând. Acesta era Yasuhiko Chijiwa.

După un timp, aruncă cu ciudă ziarul din mână și căleă supărat țigărele ce-i căzuse din gură; se uită pe fereastră, nehotărît, pe urmă făcu câțiva pași prin vagon și iar se așeză la locul său, încreșindu-și brațele pe piept și închizând ochii. Sprâncenele-i negre se îngrămădiră, în contractia frunții.

\*

Yasuhiko Chijiwa era orfan. Tatăl său, colaborator din ilustra familie Kagoshima (care-și tragea numele dela principatul Kagoshima, azi provincie în sudul Japoniei), murise în luptele revoluției pentru constituirea statului japonez. Mama sa, murise lăsându-l în vârstă numai de șase ani. O soră a mamei sale, mama lui Takeo Kawashima, îl crescuse pe lângă dânsa, cu toate că bărbatul său nu prea iubea pe acest nepot. La petreceri, Takeo era îmbrăcat în haine de mătase și era printre cei dintâi, pe când Yasuhiko, îmbrăcat mai simplu, nu prea era băgat în seamă. În chipul acesta, de timpuriu Chijiwa a început să priceapă situația sa tristă. Takeo avea părinți, era bogat și cu o poziție naltă; dânsul era singur și trebuia să-și formeze viitorul prin ajutorul brațelor și al minții sale. În inima sa, se născuse invidie pentru Takeo și ură pentru unchiul său.

De timpuriu Chijiwa înțelese că două sunt căile, cari duc la țintă: una largă și alta strâmtă și dânsul alese pe cea mai ușoară. Astfel, după ce unchiul său îl trimise la școala militară, Chijiwa se uita cu milă la camarazii săi cari se străduiau să învețe și să muncească, în vederea unei reușite la examene și prefera să-și piarză timpul ca să câștige prietenia persoanelor cu influență din provincia sa, cari i-ar fi fost de folos în viitor. Darul acesta îi prinse bine încă dela începutul carierei sale, deoarece, pe când camarazii săi înaintau încet în grad, dânsul fu chemat de vreme la statul major, și din postul acela de invidiat, care îi da în mână o mulțime de secrete ale organizației militare, dânsul vedea cu bucurie cum camarazii săi de școală se trudeau în infanterie, instruind și făcând marșuri oboșitoare cu trupa.

Cel mai de căpetenie gând al său era însurătoarea și se convinsese că numai cu o bună alianță familiară poți să-ți ajungi scopul. Atunci începu cercetările și a flat că fata marchizului cutare va lua pe baronul X; că fata contelui Y se va mărita cu un ofițer superior, și că milionara cutare va deveni principesa Z. Cercetările sale se opriră asupra familiei generalului Kataoka, și cu toate că acesta era în disponibilitate, totuș era bine văzut și primit și la Curte. Chijiwa făcu socoteala influenței acesteia și încercă prin toate mijloacele să se apropie de familia Kataoka și să devie simpatie fetei celei mai mari, Nami, pe care dânsul pusese ochii, pentru că i se părea că pe dânsa generalul o iubește mai mult, iar pe de altă parte, mama ei vitregă, ar fi fost bucurioasă să o vadă mai repede plecată din casă. La acestea se mai adăoga și un sentiment de simpatie ce avea pentru Nami, fată bine crescută, distinsă și grațioasă.

Aștepta numai să i se prezinte ocazia, și în acelaș timp vroia să știe ce impresie făcuse dânsul generalului, care era cam bănuitor de felul său. Băgase de samă însă, că doamnei Kataoka îi era simpatie, iar Koma, fata cea d'adonă a generalului, se făcuse prietină cu dânsul. În această familie mai erau alți doi copii, născuți din a doua căsătorie, dar la aceștia Chijiwa nici nu se uita. Mai era însă în casă o altă persoană,

bătrână lku, care, din voința generalului, după moartea primei sale soții, rămăsese în familie. lku era mereu lângă Nami, și nu prea îl simpatiza pe Chijiwa. Lucrul acesta îl c'am puse pe gânduri, dar își zisese că va căuta să cucerească direct pe fată. Un an întreg a așteptat să i se prezinte o ocazie favorabilă, și pe urmă, într'un moment de impaciență scrisese o scrisoare de dragoste, o puse în două plicuri, o pecetlui, puse să-i scrie adresa o femeie de încredere și o trimisese domnișoarei Nami.

Chir în aceeaș zi, Chijiwa a fost silit să plece în interesul serviciului și al întoarcerii, după trei luni de lipsă, a aflat cu multă surpriză, că în urma intervenției vicontelui Kato, ministrul Casei Imperiale, Nami se măritase cu Takeo Kawashima, vărul lui. La auzul acestei știri, Chijiwa se infurie și a rupt bucăți un prea frumos voal de mătase ce cumpărase ca să-l dăruiască domnișoarei, nădăjduind că culoarea lui bătaoare la ochi, o să-i aducă noroc.

Insă Chijiwa nu era om să-și piarză curajul pentrucă nu-i reușise planul de dragoste și în curând își recăpătă îndrăzneala de mai nainte. Se temea numai că Nami să nu fi spus tatălui sau soțului său de scrisoare, și să nu-i aducă vre-o daună mai mare, în sprijinul ce nădăjduia dela acești doi. Cum însă dânsul era foarte prudent, găsi cu cale să sondeze pe Nami și de aceea, cu ocazia călătoriei sale la Takasaki se duse la lkuo numai ca să se întâlnească cu Nami și cu Takeo și să cerceteze situația. Și acum, la întoarcere, un singur sentiment îi umplea inima: ura pe Takeo.

\*

Deodată, lui Chijiwa i se păru că un glas striga: „Takeo! Takeo!” și tresări. Se apropie de fereastră și cum trenul se oprise văzu pe conductor care striga în lungul vagoanelor, numele stației: Ageo! Ageo!

— Fii blestemat!... și se trânti iar pe locul său, dând din umeri năcăjit.

Pe urmă, privirea sa se făcu iar hainoasă, și începu să-și muște buzele.

Trenul, după ce pornise din Ageo, trecu în goană prin alte stații mai mici fără să se oprească și ajunse le Oji. În vagonul în care era Chijiwa se urcă mai multă lume și printre aceasta era un bărbat cam de cincizeci de ani, cu fața oacheșe, cu ochii oblici în jos și cu un neg roșu și mare sub pleopa stângă. Era îmbrăcat în haine de mătase brodată peste care se vedea un lanț gros de aur, iar în mâna stângă avea un inel de aur cu o piatră strălucitoare.

Văzând pe ofițer, dânsul zise cu mirare:

— Chijiwa-san!... Ce mai faci? De unde vii?

Și veni de se așeză lângă dânsul.

— Viu dela Takasaki.

— Dela Takasaki? — Și uitându-se lung și cercetător în ochii ofițerului, zise în șoaptă: — Ești grăbit? Dacă nu, vino la mine la cină.

Chijiwa primi, dând din cap.

Nu departe de podul satului Haschiba, pe malul râului, era o casă, pe care era scris cu litere mari: „Vila Hamaki”.

(Va urma).

**Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alătore banda (fășia) sub care s'a expedit ziarul.**

## POST

D. P. Geogăni  
Serafin Trif (Feld)  
care motivului p  
Schimbarea adres  
46 s'a efectuat pe  
pul de răsboiu di  
Otilia G. Balin  
bonament până la  
Vasile Groza,  
ment până la 31  
Toma Marcu, N  
până la 31 Mai 19  
Gheorghe Șanc  
cor. în abonamen  
Iacob Tomiu (C  
în abonament pe  
V. Copo. Dersic  
Greșeala e a se că  
Traian Pop, Jeb  
până la 15 Februa  
George Simplă  
abonament până l  
Ioan Hulea, B  
până la 31 Martie

Redactor re

## un prac

cu sau f  
se adre  
Vlad, G  
poa

(Va 2353—10

La „Lib  
Arad, str.

se află de vâ  
bisericești, l

Cantorul biser  
cernei, utrenie  
împreună cu  
ricesc. Aranja  
Bugigan. Pre  
gat în pânză  
Carte de rugăci  
găierea fiecăr  
rodiaconul Da  
năstire Sinaia  
Acaftistul prea  
Dumnezeu și  
foarte evlavio  
piele neagră a  
Acaftistul Preas  
nezeu și alte  
roșie  
Acaftistul Preas  
nezeu și alte  
Patima și moar  
torului nostru  
pânză, aurită  
Epistolia Domn  
legată  
Visul Născătoar  
Rugăciunile șco  
ești alese și i  
vățător. Prețu  
Culegere de cân  
Mărgăritarul s  
ciuni și cântă  
buintele vietii.  
în piele 3 20  
Icoana sufletulu  
cântări biserice  
gată în catife  
Mântuirea sufl  
legată  
Noul Testament  
rului nostru l  
Noul așezământ  
Cele 8 glasuri s  
gat 150, 160

POSTA ADMINISTRATIEI.

D. P. Geoagiu de jos. Ziarul dela adresa dlui Dr. Serafin Trif (Feldpost 46) ni s'a returnat — fara indicarea motivului pe banda — cu data de 10 Oct. 1914. Schimbarea adresei Dsale dela Geoagiu la: Feldpost 46 s'a efectuat pe baza reclamarii data de pe campul de rasboiu din 9 August 1914. Otilia G. Balint, M.-Peterd. Am primit 12 cor. in abonament pana la 1 Martie 1915. Vasile Groza, Araneag. Am primit 7 cor. in abonament pana la 31 Martie 1915. Toma Marcu, Nadas. Am primit 14 cor. in abonament pana la 31 Mai 1915. Gheorghe Sandor, Sarkadkeresztur. Am primit 4.80 cor. in abonament pana la 31 Martie a. c. Jacob Tomiu (Vanciul) Recas. Am primit 2.40 cor. in abonament pe Februarie st. v. V. Copo, Dersida mare. De aici se expediază regulat. Greseala e a se căuta la postă sau la căile ferate. Traian Pop, Jebeli 172. Am primit 7 cor. in abonament pana la 15 Februarie a. c. George Simplăcean, Cornătel. Am primit 7 cor. in abonament pana la 31 Martie a. c. Ioan Hulea, Bolea. Am primit 14 cor. in abonament pana la 31 Martie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Caut

un practicant de farmacie

cu sau fara practica. Ofertele sa se adreseze farmacistului Virgil Vlad, Gyulafehervar. Postul se poate ocupa imediat.

(Va 2353—10)

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericesti, literare, populare etc. etc.

- Cantorul bisericesc sau cuprinsul vecher, utreniei și liturghiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bugigan. Preț: broșat Cor. 10.—, legat în pânză 12.—, în piele 14.—
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin. Intocmită de ierodiaconul Damaschin din Sfânta Mănaștire Sinaia. Legată 2.—
Acaftistul prea sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte Acafiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos Legată în piele neagră aurită 3.50
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legate în piele roșie 3.20
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată în os alb 10.—
Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Legată în pânză, aurită 2.—
Epistolia Domnului nostru Isus Hristos legată —20
Visul Născătoare de Dumnezeu. Legată —20
Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese și întocmite de N. Ștef învățător. Prețul —50
Culegere de cântări bisericesti legată —30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări întocmită pentru trebuințele vieții. Legată simplu Cor. 1.— în piele 3.20 Cor. în catifea 5.60
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și cântări bisericesti. Legată 1.— Cor., legată în catifea 5.60
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni legată —80
Noul Testament al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos —70
Noul așezământ. Legată 1.20
Cele 8 glasuri sau Octoihul cel mic Legat 1.50, 1.60, 2.— și 2.40

- Noul Testament Partea întâia. Evengheliile după Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, de Arhierul Sofronie Craioveanul 4.—
M. Sadoveanu Povestiri din războiu 2.—
Thomas Carlyle. E oii, cultul eroilor și eroicul în istorie Traducere din limba engleză de C. Antoniadă dr. în filozofie. Preț. I. 2.—
Em. Grigorovitză. »Chipuri și graiuri din Bucovina«. Ilustrațiuni de N. Bran 2.50
Em. Grigorovitză. »Cum a fost odată«. Schițe din Bucovina, cu 84 ilustrațiuni Em. Grigorovitză Schitul Cerebucului 1.—
Dim. Cantemir. »Descrierea Moldovei«. Gustave Flaubert. »Salambo«. (Roman istoric. Trad. de Ludovic Daus 2.—
M. Sadoveanu. »Amintirile căp-arului Gheorghită 2.—
M. Sadoveanu. »Oameni și locuri«. »Priveliști Dobrogene 2.—
Al. Vlahuță. »Dreptate«. Nuvele 2.—
Al. Vlahuță. »România pitorească«. Cu ilustrațiuni după tablourile lui Grigorescu 1.50
Bucura Dumbrava. »Pandurul«. Roman din epoca lui Tudor Vladimirescu 3.—
P. Dulfu. »Grăia lui Novac«. »Isprăvite lui Păcălă 1.—
General Al. Candiano Popescu »Războiul neașteptat«. Asaltul și luarea Griviței N. Pora. »Intre viață și moarte«. Nuvele Ecaterina Pitiș. »Poezii. 1.50
Dimitrie Onciul. »Din Istoria României. Th. D. Speranția. »Anecdote de post 1.25
Ion Dragoslav Nuvele 2.50
A. Cotruș. Poezii 1.—
N. Iorga. »Viața femeilor în trecutul românesc«. 1.75
Gh. Silvan. »Valea albă«. Roman istoric (1476) 1.50
O. Goga. »Din umbra zidurilor«. Pozii G. Rotică. Poezii. 2.—
E. Revent. »Cântecul neamului«. Poezii 2.—
N. Zaharia »Sentimente, pasiuni«. Patriotismul Bunătatea. Răutatea Malțiozitatea. Amiciția. Disprețul Afinitatea sufletească. Răsemnarea Lașitatea Timiditatea. Sinceritatea. Gelozia Cor. 2.— ed. ție de lux 2.50
Victor Eftimiu. »Poemele singurătății«. (Poezii) 2.—
Alexandru Ciura. Foiletoane 1.60
I. Slavici Povestiri. 1.50
Ion Creangă. Opere complete. 2.—
Ion Pillat. »Eternități de-o clipă. Poezii 2.—
Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri Guy de Maupassant Povestiri alese. Traduceri de M. Sadoveanu 2.—
A. C. Cuza. Naționalitatea în artă. Principii, fapte, concluzii 1.50
Al. Cazaban. Ce nu se poate spune 2.—
Constanța Hodoș. Martirii 1.50
Jules Payot. Educația Voinței 2.—
Guy de Maupassant. Inima noastră. Roman 2.—
G. Coșbuc. »Fire de tort«. Poezii 3.—
Caton Theodorian. »La masa calcicului«. Nuvele și schițe 1.50
Caton Theodorian. »Povestea unei odăi«. N. Bălcescu. »Istoria Românilor sub Mihai Vodă viteazul 2.—
Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borgia, Dr. Ioan Lupaș, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragoș 4.—
Simion Popescu, profesor. Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. (Scrieri către învățători, preoți și către cei ce vor să-și cunoască neamul). Lucrare premiată de Academia Română. 2.—
Stendhal (Henry Beyle) »Despre amor«. Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl. pentru toți nr. 902—906 1.50
Mihail Eminescu. »Viața și opera sa«, de N. Zaharie. Ediție de lux 4.—
I. Ursu, prof. universitar »Stefan cel Mare și turcii 4.—
Ioan Russu-Șirianu. »Schițe și nuvele inedite 1.25
Darv. Cr. Voiculescu. »Insemnările unui biciclist 1.—

- Ecaterina Colonel Steriad. »Buna menajeră«. Carte de bucate practică conținând bucătăria română, franceză, germană. Tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria vegetariană 5.—
N. Nicolaescu și G. Stoianescu. »Călăuza stuparului«. Cu peste 120 figuri 3.—
Minerva Cosma. »Album de broderii și țesături românești 16.—
Minerva Cosma. »Model de cusături românești«. Caetul I. 1.—
Minerva Cosma. »Model de cusături românești«. Caetul II. (colorat) —50
Maria Cioban. »Scrieri către eleve 1.—
Cântece religioase morale și un bun sfat Povățuitor la împărăția cerurilor —60
Culegere de diferite cântece cuprinzând hore, doine, sârbe cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântec populare și diverse —70
Versuri alese. Poezii populare Poezii de dragoste și a Poezii cătănești. Poezii religioase morale. Adunat: de Ioan I. Ciurcu —60
Doina și strigături din Ardeal de Dr. I. Iarnik și Andrei Bârseanu 1.30
Balade populare. Din gura poporului bănațean. Culese de Gheorghe Cătană, învățător —60
1000 doine, strigături și chiuțuri ce să obicinuesc la jocurile și petrecerile noastre populare 80.—

Vând și cumpăr

Cartofi, Frecăței (tarhană), slănină, Unscare de porc, Paie și napi p. nutreț per maja metrică și per vagon Kalmár Endre prăvălie de produse. Arad, colțul străzilor Asztalos S. și Chorin. Ka 2361

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: :: In depozit: Kugler, Heller, Tárth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad, Piața Andrássy, colțul Salacz utca Telefon 1059. Telefon 1059. (Ca 2270)

CEL MAI MODERN INSTITUT  
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN  
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

# „CONCORDIA”

TELEFON  
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON  
NR. 750.

## ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.



Filnd aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare  
promptă.

Prețuri  
moderate.